

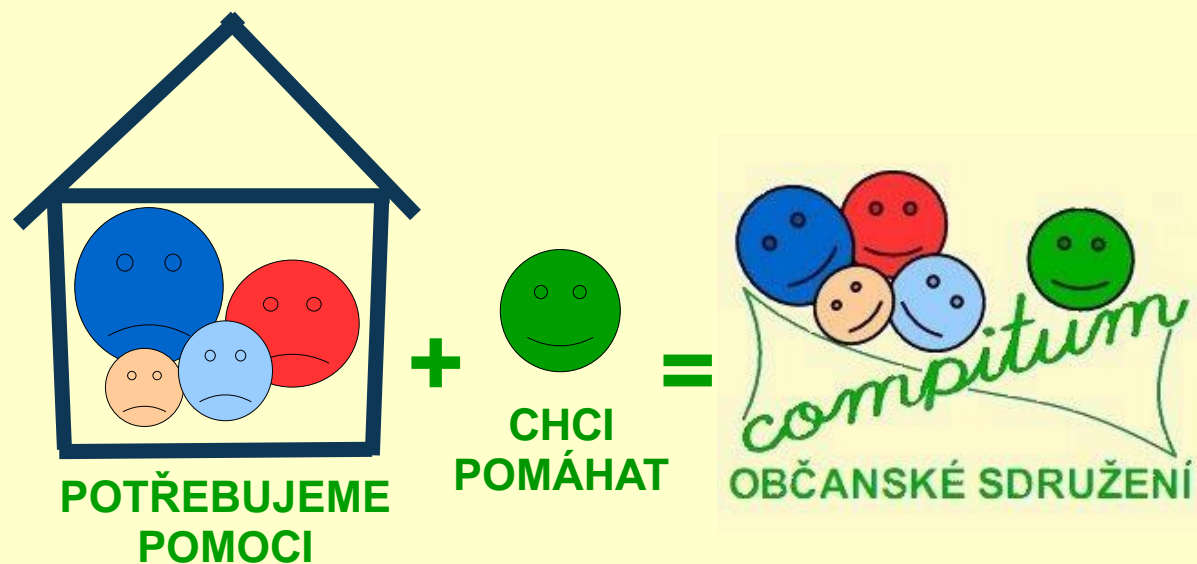

*....a co dělalo
Compitum
v roce 2014?*

...aneb Výroční zpráva Občanského sdružení COMPITUM, spolku, za rok 2014

RODINY A PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ

Od roku 2009 **poskytujeme terénní sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi**, které se nacházejí v nepříznivé životní situaci a nejsou ji sami bez odborné pomoci zvenku zvládnout. Neřešením této situace jsou děti nebo celá rodina ohroženy sociálním vyloučením. Nepříznivou situací ohrožující celou rodinu jsou například konfliktní vztahy v širší rodině, nedostatečné péče o domácnost, deficitní rodinný rozpočet a z toho

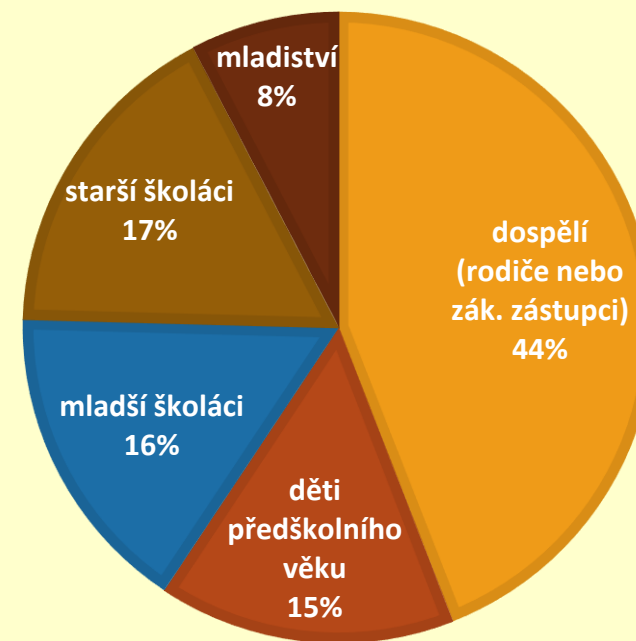
plynoucí dluhy, nezaměstnanost živitele rodiny, exekuce, nevhodné bydlení, domácí násilí, rozvod a stav po rozvodu, samoživitel bez podpory širší rodiny a další. Harmonický vývoj dětí také často ohrožuje nekompenzovaný handicap (nejčastěji neřešené poruchy učení a chování nebo jiný neřešený handicap, zpravidla mentální nebo sociální). Naším dalším záměrem je zacílit pozornost lidí ochotných pomáhat na ty, kteří jejich pomoci potřebují a tuto činnost připravovat, organizovat a usměrňovat tak, aby byla co nejefektivnější.

S tímto záměrem vznikl akreditovaný dobrovolnický program **Rodinný pomocník** jako součást terénní sociální služby. Mladí dobrovolníci jsou oslovováni ve spolupráci s výchovnými poradci středních škol (gymnázia v Jablonci nad Nisou, Střední zdravotní školy v Turnově a Střední umělecko-průmyslové školy sklářské v Železném Brodě). Starší dobrovolníci s rodičovskou zkušeností se nám hlásí zpravidla sami. Všichni musí mít čistý trestní rejstřík. Všichni spolupracují s příslušnými klíčovými sociálními pracovníky a postupují podle individuálního plánu sestaveného odborníky.

V roce 2014 se nám podařilo zajistit službu pro 43 rodiny, z toho bylo 12 rodin železnobrodských, a podpořili jsme 118 osob.

Službu v průměru zajišťovali 3,75 placení pracovníci. Na počátku roku jsme pracovali ve složení jeden sociální pracovník, dva pracovníci v sociálních službách a 25 dobrovolníků. Kalendářní rok jsme skončili ve složení jeden sociální pracovník, tři pracovníci v sociálních službách a 18 dobrovolníků. Díky zapojení do krajského projektu IP5 v posledním měsíci roku jsme mohli posílit pracovní tým o jeden plný úvazek a zafinancovat stávajícího pracovníka v Jablonci nad Nisou. Kalendářní rok jsme tedy začínali se dvěma a půl pracovníky, v únoru až dubnu pokračovali se dvěma pracovníky, v květnu až listopadu se třemi pracovníky a skončili se čtyřmi pracovníky pracujícími na plný úvazek ve složení jeden sociální pracovník a tři pracovníci v sociálních službách.

SLOŽENÍ PODPOŘENÝCH OSOB PODLE VĚKU

SOCIÁLNÍ PRÁCE

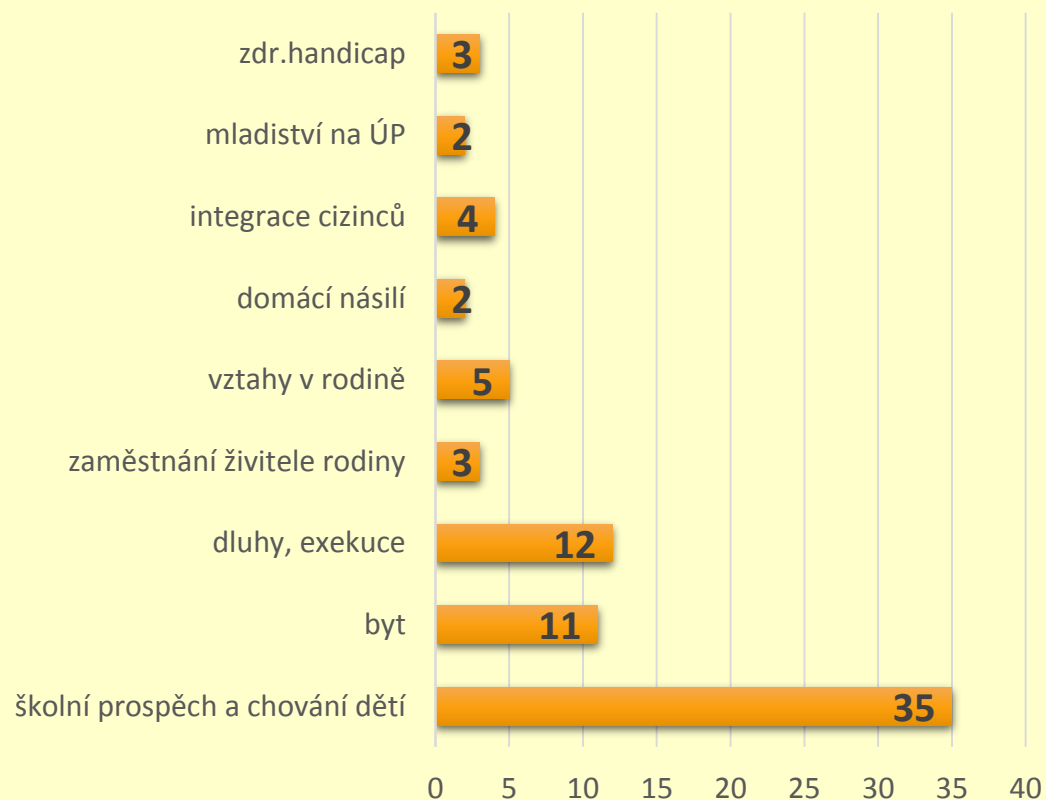
Větší část naší práce činí preventivní práce s rodinou – 60-70%, 30-40% pak sanace již narušené rodiny. V polovině případů spolupracujeme s příslušnými pracovníky OSPOD. Službu konkrétně poskytujeme v ORP Jablonec nad Nisou (v roce 2014 78%) a ORP Železný Brod (22%).

Uživatelé naší služby, zpravidla rodiče, jsou přetížení velkým množstvím různorodých problémů, které nejsou schopni sami vyřešit. Obávají se rozpadu

rodiny, mají strach z odebrání dětí, s obavami spolupracují s institucemi, spíše s tomu vyhýbají. Nemají dostatek energie a dovedností k tomu, aby se tvořivým způsobem věnovali dětem, místo vlídného vedení je častují příkazy a tresty. Z rodinné atmosféry mizí láskyplná komunikace. Narůstá napětí a přibývají konflikty. Děti si nejsou jisté, mají-li je rodiče ještě rádi, říkají si zlobením o pozornost, mají nechuť k plnění jakýchkoli povinností, utíkají za partou, rodina pro ně není bezpečným a harmonickým prostředím, chybí jim zázemí, které hledají jinde. Stávají se tak často oběťmi nebo agresory šikany.

Podnět k zahájení sociální práce s rodinou vychází přibližně ve 20 případech od pracovníků OSPOD v Jablonci nad Nisou a Železném Brodě, 23 rodin s námi uzavírá smlouvu o sociální službě na základě doporučení jiné instituce (Ped.-psych.poradny v Jablonci nad Nisou, zákl.), nebo nás vyhledali na základě osobního doporučení známých (zpravidla našich bývalých klientů). V rodinách řešíme z velké části školní prospěch a chování dětí. Ty jsou zpravidla odrazem rodinné situace. Děti mají špatné podmínky pro domácí přípravu do školy. Tam, kde není možné situaci změnit úpravou domácího režimu, spolupracujeme s příslušnou základní školou a přípravu dětí do školy realizujeme v prostorách příslušné základní školy. Ostatní sociální práce probíhá formou návštěv v rodině, tak jako obvykle.

TÉMATA SOCIÁLNÍ PRÁCE V %

V některých případech bylo zhoršené chování dětí způsobeno nesouladem v rodinných vztazích a nevhodnými zásahy ze strany členů širší rodiny. Dalším obsáhlým tematickým okruhem sociální práce byly dluhy, exekuce a s tím související posilování dovednosti hospodařit s prostředky se kterými rodina disponuje a hledání nových zdrojů příjmů. V péči nám přibývaly rodiny cizinců a tématem spolupráce byla jejich integrace do českého prostředí. Zabývali jsme se nezaměstnaností jako překážkou v řádné péči o dítě. Malé procento našich rodin řešilo handicap jako problém při péči o děti nebo handicap dítěte.

Ze škály témat sociální práce je zřejmé, že jsme v zájmu kvality služby museli úzce spolupracovat s dalšími odbornými subjekty: pracovníky OSPOD Jablonec nad Nisou, Železný Brod a v jednom případě i Česká Třebová, Pedagogicko-psychologickými poradnami (Jablonec nad Nisou a Turnov), Rodinnou poradnou, základními školami, Střediskem výchovné péče Čáp v Liberci, Občanskou poradnou, Centrem pro zdravotně postižené, Rytmus a dalšími.

DOBROVOLNICTVÍ

I v tomto roce nám při realizaci sociální služby pomáhali dobrovolníci v akreditovaném programu Rodinný pomocník. Smyslem jejich činnosti nebylo nahradit odbornou sociální práci, ale pomoci tam, kde jí již není potřeba a efekt přinese spíše emocionální podpora uživatele služby nebo jeho dítěte. Šetřili tak neodbornou práci, kterou by jinak vykonávali placení pracovníci, a tím i náklady na službu. Dobrovolnická podpora se jevila nejefektivnější, jednalo-li se o tzv. vrstevnickou podporu. Dobrovolníci postupovali podle individuálního plánu připraveného odborným týmem (sociální pracovník, psycholog, speciální pedagog...) Dobrovolníci byli proškolení a během své práce v rodinách jednou za měsíc monitorovaní sociálními pracovníky.

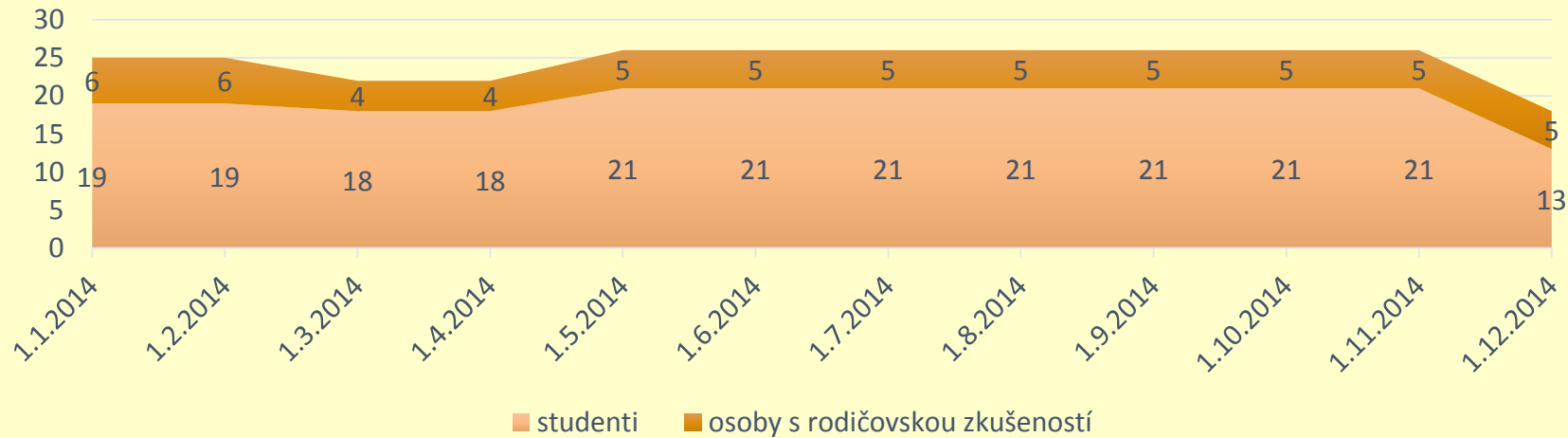
Pravidelně se účastnili supervizí s psychologem a podle potřeby individuálních konzultací. Práce s dítětem a otevřený přátelský vztah s ním jsou důležité i pro monitorování situace v rodině. Změněné chování dítěte je signálem, že není něco v pořádku, citlivý dobrovolník je může zaregistrovat a díky pravidelnému kontaktu s klíčovým sociálním pracovníkem předat tuto informaci dál. Sociální pracovník pak může za podpory spolupracujících odborníků hledat a doporučit pomoc dříve, než bude rodina předmětem sanace.

Školní docházka a vše co s ní souvisí jsou předobrazem zvládnání nároků profesního a pracovního života dospělých. Návyky takto získané mohou podpořit nebo zkomplikovat budoucí pracovní život dospělého, a tím jeho postavení ve společnosti. Pokud účinně pomůžeme dětem, je rodina příznivěji motivována k aktivní spolupráci se sociální službou.

Na počátku kalendářního roku bylo do služby zapojeno 25 dobrovolníků, na konci roku 18, během roku prošlo dobrovolnickou službou 34 osob, které pracovaly soustavně minimálně 6 měsíců. Z celkového počtu dobrovolníků bylo 23 studentů (16-24 let) a 11 osob s rodičovskou zkušeností (40-64 let). Díky dostatečnému počtu studentů jsme mohli rodinám v případě potřeby nabízet doučování dětí.

SLOŽENÍ DOBROVOLNICKÉHO TÝMU

Z grafu je zřejmé, že využíváme převážně dobrovolnickou službu studentů ve věku 16 – 19 let. U náctiletých dětí klientů se jedná téměř o vrstevnickou podporu, která má na děti v tomto věku nejsilnější vliv a výsledky takto prováděné sociální práce jsou lepší, než kdyby s dětmi pracovali pouze dospělí sociální pracovníci. Dětem v našich klientských rodinách chybí vhodné vzory, aspirace, nepovažují vzdělání za důležité. Pravidelné setkávání se středoškolským studentem je pro takové děti zajímavou zkušeností.

COMPITALIE 2014 - OSLAVA SPOLEČENSTVÍ

Při hledání názvu pro nově založené občanské sdružení jsme v roce 2008 vyšli ze starého antického obyčeje - budovat na rozcestích vzniklých při setkání hranic sousedních pozemků kapličky. Do nich sousedící rodiny umístily své rodinné bůžky, kteří měli za úkol urovnávat vztahy mezi sousedícími rody. Rozcestím takto upraveným se říkalo "compitum". Compitalie pak byly sousedské oslavy pořádané na podporu dobrých vztahů. V roce 2013 jsme Compitalie poprvé uspořádali v Železném Brodě.

Setkání železnobrodských rodin s Compitáky (*tzn. osobami pracujícími pod hlavičkou Compita ve prospěch rodin*) proběhlo podruhé 29.11.2014 a opět za finanční podpory Nadace Euronisa. Záměr jsme museli realizovat citlivě, chtěli jsme prostřednictvím této akce seznámit rodiny uživatelů s rodinami dobrovolníků a vše připravit tak, aby nebyly cítit sociální rozdíly mezi těmito dvěma skupinami rodin. Uživatelé naší služby žijí často s představou, že je nedostatek finančních prostředků limituje v jakékoli volnočasové činnosti.

Ukázali jsme jim prakticky, že důležitý je záměr - strávit příjemně společné chvíle. Letošním tématem bylo BAMBULENÍ a stejně jako loni jsme požádali o spolupráci ředitelku DDM Mozaika. Náplní odpoledne byly různé druhy aktivit, které měly zabavit 27 osob ve věku 2–65 let. Účast avizovalo 14 dospělých a 18 dětí, nakonec dorazilo 11 dospělých a 15 dětí, protože začalo období podzimních viróz.

Od původně plánované společné akce pro obě naše pobočky jsme upustili jednak z důvodu malých finančních prostředků a jednak z obav o ztrátu smyslu akce – neformální oslava společenství. Sešel by se velký počet lidí a připravili bychom klienty o pocit bezpečí. Obávali jsme se, že by některé rodiny váhaly zúčastnit se, kdyby věděly, že přijedou i rodiny z Jablonce. V Jablonci je aktivit pro rodiny s dětmi dostatek a ani naši klienti nemají problém se jich pravidelně účastnit.

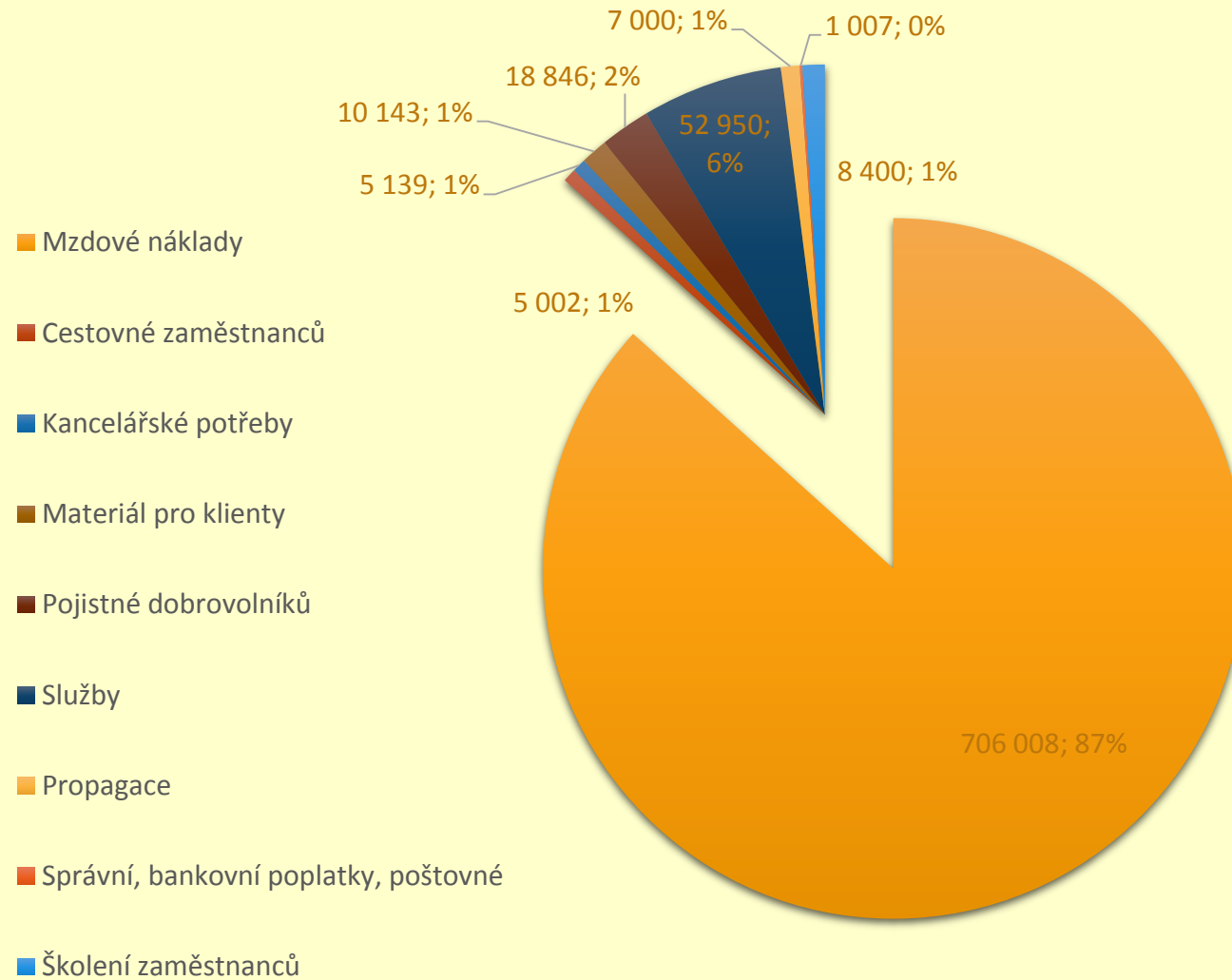
Do příprav se spontánně zapojily i maminky a babičky – naše klientky. Nabídly se, že připraví pohoštění, přestože se vesměs jedná o rodiny, které hospodaří s velice skromnými prostředky a bylo necelý měsíc před Vánocemi. Původně jsme se s kolegyněmi domnívaly, že pohoštění bude naší iniciativou a toto pro nás bylo milým překvapením.

Během odpoledního setkání vyrobily děti se svými rodiči bambule z vlny a z nich pak zvířátka. Připravili jsme zábavné soutěže, jejichž cílem nebylo zvítězit, ale spolupracovat v rámci rodinného týmu a pobavit sebe i své blízké. Důležitou pozitivní zkušeností pro nás byla možnost vidět děti při činnostech s rodiči na veřejnosti. To jsou situace, do kterých se s nimi při běžné službě nedostáváme. Díky jinému úhlu pohledu a novým zkušenostem s nimi budeme moci efektivněji pracovat.

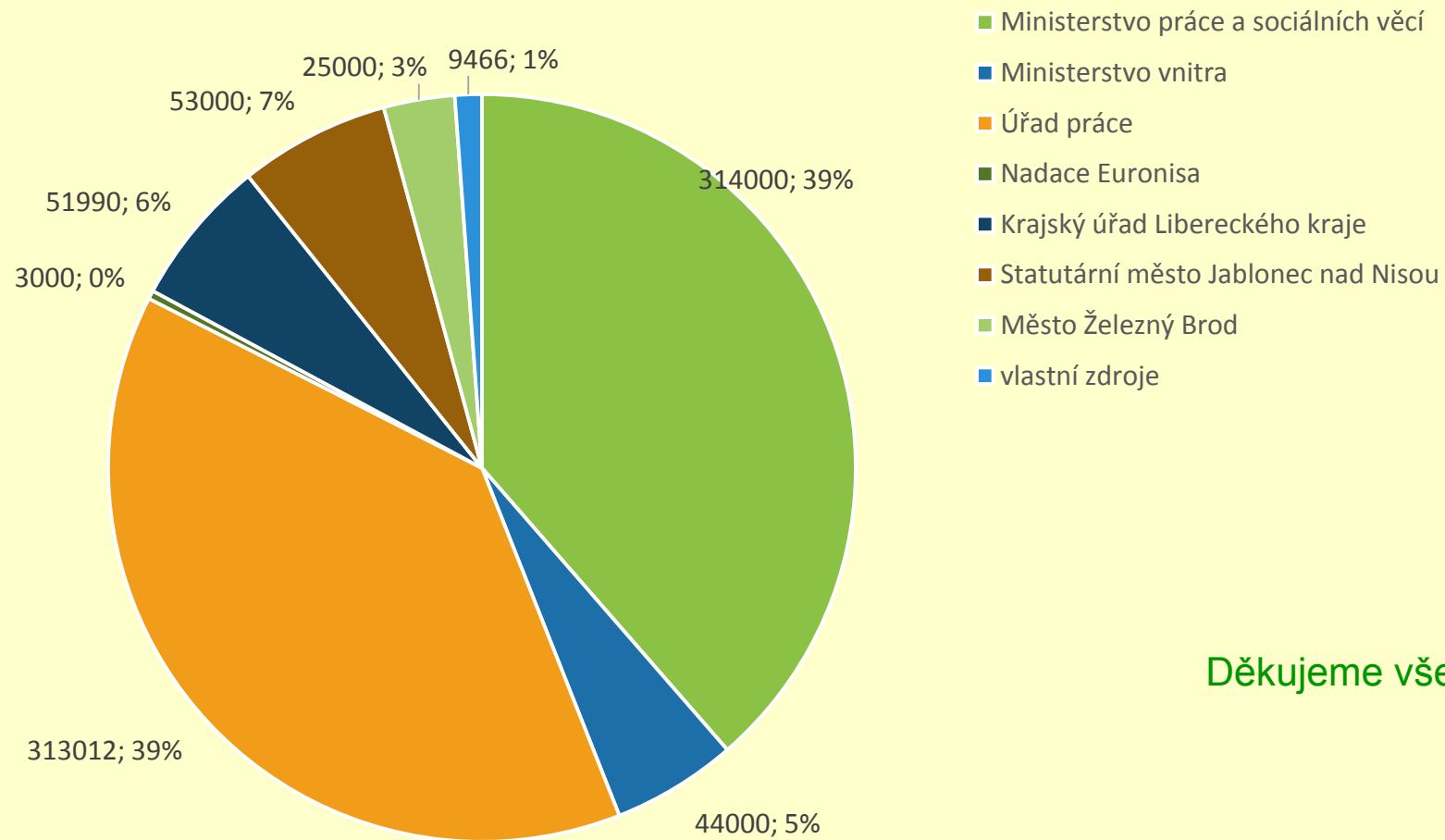
Akce se líbila všem zúčastněným a děti jsme při loučení musely ujistit, že se opět sejdeme i v listopadu roku 2015.

NÁKLADY NA SLUŽBU

Náklady na službu činily celkem **814 515,- Kč** a byly pokryty z dále uvedených zdrojů.

POKRYTÍ NÁKLADŮ NA SLUŽBU

Děkujeme všem, kteří nás podpořili.

... a ještě dovětek:

COMPITUM = ROZCESTÍ. Na něm stojí každá rodina, která řeší nějaký problém. Buď si vybere dobrou, nebo špatnou cestu. Občanské sdružení COMPITUM pomáhá hledat dobré cesty pro řešení rodinných problémů.... říká naše motto na webu.

... není však rozcestí jako rozcestí ;-)

V roce 2014 se na rozcestí dostalo i COMPITUM, resp. jeho registrovaná sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi. V duchu našeho hesla „Krise je šance k růstu“, o kterém přesvědčujeme naše klienty, jsme si prověřili, zda budeme schopni službu poskytovat za zhoršených

ekonomických podmínek. Potvrdilo se nám, že provoz, který je postavený na odborné práci z domova a v terénu a laické podpoře dobrovolníků v terénu, je do té míry nízkonákladový, že jsme mohli službu zachovat i za těchto podmínek. Nepříznivá finanční situace měla vliv i na složení pracovního týmu, který na počátku roku opustila na vlastní žádost železnobrodská zaměstnankyně, protože nebyla schopna unést tuto napjatou situaci. Náhradu za ni jsme mohli přijmout až od 1. 5. 2014 a železnobrodská pobočka byla tedy 3 měsíce bez klíčového pracovníka. Službu jsme tedy zachovali za pomoci pracovníků z jablonecké pobočky pouze v pěti rodinách, kde působili zkušení dobrovolníci. Úzce jsme spolupracovali s železnobrodskými pracovníky OSPOD. Jak se nám krizový rok podařilo zúročit, bude zřejmé až v roce následujícím.